

TEBLİĞ

Maliye Bakanlığı (İç Denetim Koordinasyon Kurulu)'ndan:

KAMU İÇ DENETİM GENEL TEBLİĞİ**BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam ve Dayanak****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Genel Tebliğin amacı, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun iç denetime ilişkin hükümleri ile 26/6/2006 tarihli ve 2006/10654 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerinin uygulamasının yönlendirilmesi ve uyulması gerekli usul ve esasların belirlenmesidir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Genel Tebliğ, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Genel Tebliğde geçen;

- a) İç denetim birimi: Kurulması halinde iç denetim birimi başkanlığını, iç denetim birimi başkanlığı kurulmayan idarelerde ise iç denetçileri,
 - b) İdare: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan idareler ile mahalli idareleri,
 - c) Kanun: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununu,
 - ç) Kurul: İç Denetim Koordinasyon Kurulunu,
 - d) Sertifika: Kamu İç Denetçi Sertifikasını,
 - e) Üst yönetici: Bakanlıklarda müsteşarı, Milli Savunma Bakanlığında Bakanı, diğer kamu idarelerinde en üst yöneticiyi, il özel idarelerinde valiyi ve belediyelerde belediye başkanını,
 - f) Yönetmelik: İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliği,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM**İç Denetim Faaliyetleri**

İç denetim faaliyetlerine işlerlik kazandırılması

MADDE 4 – (1) İç kontrol sisteminin temel unsuru olan ve aynı zamanda sistemin yeterli ve etkin bir şekilde işleyip işlemediği hususlarında değerlendirme ve önerilerde bulunan iç denetim, idarelerde üst yöneticilerin yönetim ve hesap verme sorumluluklarının yerine getirilmesinde önemli bir yardımcıdır. Güvence verme ve danışmanlık fonksiyonlarıyla ön plana çıkan etkin bir iç denetim faaliyeti, idarenin faaliyetlerine değer katarak, amaç ve hedeflere ulaşılması noktasında üst yönetime yardımcı olacaktır.

(2) İç kontrol sisteminin idarelerde yeterli ve etkin bir seviyede hayata geçirilmesi ancak iç denetim faaliyetlerinin varlığına ve etkinliğine bağlıdır. Bu kapsamda idareler, iç denetim faaliyetlerine işlerlik kazandırır ve gerekli hallerde Kuruldan teknik düzeyde destek talep eder.

(3) İdarelerde, iç denetim faaliyetlerinin planlanması, yürütülmesi, raporlanması ve izlenmesi ile iç denetçilerin sertifika derecelendirmelerine ilişkin süreçler, Kurul tarafından sunulan bilgi sistemleri üzerinden yürütülür. Kurul; sistemin kurulum, işletim ve kullanımı ile diğer bilgi sistemleriyle entegrasyonuna ilişkin gerekli tedbirleri alır.

(4) Mevzuatla kapsamı belirlenen iç denetim faaliyetleri, idarelerde, Kanunun 63 üncü maddesi hükmüne göre iç denetim birimleri tarafından yürütülür.

İç denetim plan ve programı

MADDE 5 – (1) İdarenin denetlenebilecek alanlarının tamamını ifade eden bir denetim evreni oluşturulur. Denetim evreni kapsamına, idarenin merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatına dahil tüm birimlerinin işlem, faaliyet ve süreçleri dahil edilir. Denetim evreninin hazırlanmasında süreç bazlı yaklaşım esas alınır ve yapılan risk analizi sonucunda yüksek ve orta riskli olarak belirlenen denetim alanlarının tamamı bir plan dönemine dahil edilir.

(2) Plan dönemine dahil edilecek yüksek ve orta riskli denetim alanlarının belirlenmesinde Kamu İç Denetim Rehberindeki yöntem ve esaslar dikkate alınır.

(3) İç denetim mevzuatına uygun şekilde hazırlanan üç yıllık iç denetim planı ve yıllık denetim programı, iç denetim birimi tarafından aralık ayı başında üst yöneticiye yazılı olarak sunulur ve üst yönetici tarafından aralık ayı sonuna kadar onaylanır. İç denetim plan ve programı, aralık ayı sonunda onaylanmaması halinde onaylanmış kabul edilir ve uygulamaya konulur.

(4) Planın uygulanabilmesi için gerekli insan kaynağı ihtiyacı ve kaynak sınırlamasının etkileri üst yöneticiye raporlanır. Yapılan analiz sonucunda idareye tahsis edilen iç denetçi kadrosunun yetersiz olması halinde durum Kurula bildirilir.

(5) İç denetim birimleri, denetim ve danışmanlık faaliyetleri dışında başka adlarla faaliyet yürütemez; sadece yolsuzluk ve usulsüzlüklerin bildirilmesi durumunda inceleme faaliyeti yürütebilir ve inceleme raporu düzenleyebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İç Denetçi Atamaları ve İç Denetim Birimi Başkanlıklarının Kurulması

İç denetçi atamaları

MADDE 6 – (1) İdareler, 8/10/2005 tarihli ve 25960 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliği kapsamında yapılan sınavlarda başarılı olarak sertifika almış iç denetçi adayları ile mevcut iç denetçiler arasından naklen atama yoluyla iç denetçi kadrolarına atama yapabilirler. Ancak mevcut iç denetçiler arasından naklen atama yapılmasında 7 nci maddedeki kayıt ve sınırlamalara uyulur. Kanunun geçici 21 inci maddesi hükümleri saklıdır.

(2) İdareler, sertifika sahibi iç denetçi adayları ile belli bir süre iç denetçilik yaptıktan sonra başka görevlere atananlar arasından iç denetçi kadrolarına atama yapmadan önce, ilgililerin sertifikalarının kullanılabilir durumda olup

olmadığını Kuruldan teyit ettirirler.

(3) Kanununun 65 inci maddesinin son fıkrası uyarınca, iç denetçiler, bakanlıklar ve bağlı idarelerde üst yöneticinin teklifi üzerine Bakan, diğer idarelerde üst yönetici tarafından sertifika sahibi kişiler arasından atanır. Atama işlemlerinin yürütülmesinde, Kanununun 65 inci maddesi ve diğer ilgili iç denetim mevzuatı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun genel hükümlerine de uyulur.

(4) İç denetçi kadrolarına yapılan atamalar ile bu kadroların herhangi bir nedenle boşalması halleri, en geç 10 iş günü içinde Kurula bildirilir.

İç denetçilerin naklen atanmaları

MADDE 7 – (1) Kanununun geçici 5 ve geçici 16 ncı maddeleri uyarınca 31/12/2007 tarihine kadar olan geçiş sürecinde, belirlenen tarihler itibariyle belli unvanlara sahip olanlarla bu tarihler itibariyle geçmişte belli görevlerde beş yıl bulunanlar, kamu idarelerince doğrudan iç denetçi olarak atanmış ve bu şekilde atanana, İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinin geçici 1 inci maddesi uyarınca sertifika verilmiştir. Geçiş sürecinde idarelerin iç denetçi kadrolarına bu şekilde atanmaların, daha sonra başka idarelerin iç denetçi kadrolarına naklen atanmalarında Kanununun geçici 5 inci maddesinin;

(c) bendinde sayılanların tüm kamu idarelerinde,

(d) bendinde sayılanların; sadece kendi idarelerinde, özel bütçeli idarelerde, mahallî idarelerde ve sosyal güvenlik kurumlarında,

(e) bendinde sayılanlardan Maliye Bakanlığı Muhasebe, Milli Emlak ve Vergi Denetmenleri sadece özel bütçeli idareler ile mahallî idarelerde; Belediye Müfettişi ve Hesap İşleri Murakıbyı olanların ise sadece mahallî idarelerde,

iç denetçi olarak atanmaların, yukarıda kendi unvanları için sayılan idareler dışında diğer idarelere iç denetçi olarak naklen atanmaları mümkün bulunmamakta olup, bunların naklen atanmaları ancak, İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinde belirtilen aday belirleme sınavını geçmeleri, verilecek eğitimi tamamlamaları ve sonucunda yapılacak sınavda başarılı olmaları durumunda mümkün olabilecektir. Fakat en az 3 yıl fiilen iç denetçilik yapmış ve İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinin 6 ncı maddesiyle belirlenen yabancı dil şartını sağlayan iç denetçiler, Kurul tarafından iç denetçi adaylarına yönelik olarak yapılacak sertifika sınavlarına girerek başarılı olmaları halinde kendilerine, Kanun kapsamındaki bütün idarelerin iç denetçi kadrolarına naklen atanmalarına imkân verecek nitelikte sertifika verilir. Sertifika sınavında başarısız olan iç denetçiler, yabancı dil şartını muhafaza etmeleri kaydıyla izleyen en fazla iki sınava daha katılabilirler.

(2) İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliği kapsamında yapılan sınavlarda başarılı olarak sertifika almış ve idarelerin iç denetçi kadrolarına atanmış iç denetçiler, daha sonra Kanun kapsamındaki bütün idarelerin iç denetçi kadrolarına naklen atanabilirler.

İç denetim birimi başkanlıklarının kurulması ve yönetimi

MADDE 8 – (1) Kanununun 63 üncü maddesinin son fıkrasında “*Kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir.*” hükmü yer almıştır. Buna göre, kamu idarelerinde iç denetim birimi başkanlıklarının kurulabilmesi Kurulun uygun görüşüne bağlıdır. Atanan iç denetçi sayısı üç ve üzerinde belirlenen idarelerin iç denetim birimi başkanlığı kurmalarına Kurul tarafından genel uygun görüş verilmiştir. Bu hususta ayrıca Kurulun görüşünün sorulmasına gerek bulunmamaktadır.

(2) Atanan iç denetçi sayısı üç ve üzerinde olan idarelerde doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıklarının kurulması; Kamu İç Denetim Standartlarının yeterli ve etkin bir şekilde hayata geçirilmesi açısından önemlidir.

(3) İç denetim birimi başkanlığı kurulan idarelerde, iç denetçilerden birisi üst yönetici tarafından iç denetim birim başkanı olarak görevlendirilir ve bu görevlendirmeler en geç 10 iş günü içinde Kurula ayrıca bildirilir. İç denetim birimi başkanı, iç denetim birimi başkanlığını yönetir ve iç denetim mevzuatında tanımlı görev ve yetkileri

yürütür.

(4) İç denetim birimleri, üst yönetici dışında başka birim veya yöneticilerle ilişkilendirilemez ve üst yöneticiler, iç denetim faaliyetlerine ilişkin rol ve sorumluluklarını astlarına devredemezler.

(5) Atanan iç denetçi sayısı onun altında olan idarelerde iç denetim birimi başkanları, denetim ve danışmanlık görevleri de yürütebilirler.

(6) İç denetim birimlerinde büro hizmetlerini yürütmek üzere yeterli sayıda personel görevlendirilir.

(7) İç denetim birimlerine idarelerin teşkilat şemalarında yer verilir.

(8) Atanan iç denetçi sayısı üçün altında olan idarelerde iç denetim faaliyetlerinin koordinasyonu, üst yönetici tarafından görevlendirilen iç denetçi tarafından sağlanır.

(9) İç denetim birimleri, idare içi ve idare dışı yazışmalarda iç denetim birimi başlığını kullanacaklardır.

İç denetçilere yaptırılamayacak işler

MADDE 9 – (1) İç denetçilerin görevleri Kanunun 64 üncü maddesinde sayılmış ve aynı maddenin dördüncü fıkrasında “İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.” hükmü yer almıştır.

(2) Yönetmeliğin 27 nci maddesinde iç denetçilerin mesleki güvencesi düzenlenmiştir. Söz konusu madde, “İç denetçilere bu Yönetmelik ve iç denetim yönergelerinde belirtilen görevler dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz. İç denetçiler 24 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, hiçbir şekilde istekleri dışında başka bir göreve atanamazlar” hükmünü içermektedir.

(3) Kanun ve Yönetmeliğin anılan hükümleriyle, iç denetçilere iç denetçilik görevi dışında başka görevlerin verilmesinin önüne geçilmesinin amaçlandığı ve bunu sağlamaya yönelik düzenlemeler yapıldığı görülmektedir. Buradaki esas amaç, denetimin etkinliğini ve fonksiyonel bağımsızlığını teminat altına almak ve denetim faaliyetlerinin plan ve programlara uygun olarak yürütülmesini sağlamaktır.

(4) Bu çerçevede iç denetçiler:

a) İl genel meclisi denetim komisyonları ve belediye meclisi denetim komisyonlarında görevlendirilemeyeceklerdir.

b) Birden fazla idarenin iç denetçilerinin ortak çalışma gereklilikleri ile Kurul bünyesinde oluşturulan sınav komisyonları ve çalışma komiteleri/ekipleri hariç olmak üzere, diğer kamu idarelerinde değişik görevleri yürütmek üzere geçici olarak görevlendirilemeyeceklerdir.

c) Kendi idarelerinde veya diğer kamu idarelerinde düzenlenecek eğitim programlarında sınırlı süreyle eğitici olarak görev alabileceklerdir.

(5) Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre iç denetçilerin görevleri arasında, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında ön inceleme ile personel mevzuatı uyarınca disiplin soruşturması yapma görevi sayılmadığından; iç denetçilere, personel mevzuatı uyarınca disiplin soruşturması ile 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca ön inceleme görevi verilmeyecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İç Denetçilerin Ortak Çalışmaları

Ortak çalışma halleri

MADDE 10 – (1) Aşağıdaki hallerde, birden fazla idare iç denetçisi ortak çalışma yürütebilir:

- a) Birden fazla idareyi ilgilendiren faaliyetlerin denetimlerinin yapılması gerektiğinde.
- b) Bir iç denetim faaliyeti sırasında başka idareyi/idareleri ilgilendiren konuların ortaya çıkması halinde.
- c) İç denetçilerin, sertifika derecesinin düşürülmesi veya sertifikanın iptalini gerektiren fiillerinin bulunup bulunmadığının tespitiyle ilgili incelemelerde.
- ç) 15/10/2011 tarihli ve 28085 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı kapsamında yürütülecek dış değerlendirmelerde.
- d) Bilgi teknolojileri denetimi kapsamında başka idare iç denetçilerinden yararlanılması gerektiğinde.

(2) Birinci fıkranın (a) ve (d) bentlerinde sayılan hallere ilişkin ortak çalışma ihtiyaçları, planlı faaliyetler olacağından, denetim programları hazırlanırken bu hususlar ayrıca dikkate alınır.

(3) Bir idaredeki iç denetimin insan kaynağı kapasitesinin yetersizliği halinde veya başka idaredeki iç denetçilerin bilgi ve uzmanlığına ihtiyaç duyulduğunda ilgili üst yönetici, iç denetçi görevlendirilmesi için Kuruldan talepte bulunabilir.

Görevlendirmeler ve taleplerin karşılanması

MADDE 11 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri çerçevesinde yürütülecek ortak çalışmalar, ilgili idarelerin iç denetim birimlerinin talebi üzerine, üst yöneticiler arasında doğrudan iletişim kurulmak suretiyle planlanır.

(2) Ortak çalışmaya ilişkin iç denetçi görevlendirilmesi talebi ilgili idarelerce öncelikle karşılanır. Görevlendirmenin mümkün olmadığı haller, gerekçesiyle birlikte talepte bulunan idareye bildirilir. Talebi karşılanmayan idare, durumu alınan cevaplarla birlikte en geç 10 iş günü içinde Kurula bildirir.

Koordinatörlük ve görev süresi

MADDE 12 – (1) Ortak çalışmalarda koordinatörlük görevi, talepte bulunan idarenin kıdemli iç denetçisi tarafından yürütülür.

(2) Planlı ortak çalışmalarda, çalışmanın süresi denetim programlarında gösterilir. Planlamanın mümkün olmadığı durumlarda, çalışmalar iki ay içerisinde tamamlanır. Çalışmanın bu sürede tamamlanamaması halinde, durum talepte bulunulan idareye bildirilir.

Raporlama

MADDE 13 – (1) İç denetçilerin ortak çalışması sonucunda hazırlanacak rapor, faaliyetin yürütüldüğü idarenin üst yöneticisine sunulur ve bir örneği de en geç 10 iş günü içinde Kurula gönderilir. Diğer idarelerin iç denetçileri de, raporun kendi idarelerini ilgilendiren bölümünü üst yöneticilerine sunarlar.

(2) Ortak çalışma sonucu gerçekleşen denetimler ile elde edilen sonuçlar, iç denetim faaliyet raporlarında ayrıca gösterilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sertifika Derecesine Göre Görevlendirme ve Kıdem Esasları

Denetim alanlarının sınıflandırılması

MADDE 14 – (1) İç denetim faaliyetleri, iç denetim birimi başkanı tarafından, kamu idaresinin birim, konu ve

süreçleri itibarıyla sınıflandırılır.

(2) İç denetçilerin denetim alan ve uygulamalarının değiştirilmesi esastır. Bir iç denetçiye 3 yıl üst üste aynı denetlenen birimde görev verilemez.

Sertifika derecesine uygun görevlendirme

MADDE 15 – (1) İç denetçiler, çalışma süresince edindikleri tecrübe ile sertifika derecelerine uygun olarak görevlendirilir.

(2) A-1 ve A-2 sertifika düzeyindeki iç denetçiler; uygunluk denetimi, mali denetim ve sistem denetimi yaparlar.

(3) A-3 ve A-4 sertifika düzeyindeki iç denetçiler ilave olarak, performans denetimi ve denetimin gözetimi faaliyeti yürütürler.

(4) Bilgi teknolojileri denetimi, bu konuda özel uzmanlığı olan veya bu alanda yeterli sürede eğitim alan iç denetçiler tarafından yürütülür. Kurul, bilgi teknolojileri denetimine ilişkin ilave sertifikasyon şartı getirilebilir.

(5) Denetimin sonuçlarına ilişkin olarak yürütülecek izleme denetimleri, söz konusu denetim türünün tabi olduğu sertifika düzeylerine sahip iç denetçiler tarafından yürütülür.

(6) Ekip halindeki görevlendirmelerde, sertifika derecesi yüksek olan iç denetçi esas alınır.

(7) Danışmanlık faaliyeti, Yönetmeliğin 30 uncu maddesine göre A-2 sertifika düzeyine yükselmiş iç denetçiler ile A-3 ve A-4 sertifika düzeyindeki iç denetçiler tarafından yürütülür.

(8) Yeterli sertifika düzeyine sahip iç denetçi bulunmaması halinde, denetimin gözetimi faaliyeti, iç denetim birimi başkanı veya Yönetmeliğin 30 uncu maddesine göre A-2 sertifika düzeyine yükselmiş iç denetçiler tarafından da yürütülebilir.

Kıdem esasları

MADDE 16 – (1) İç denetçilerin kıdemlerinin belirlenmesinde, iç denetçilik mesleğinde fiilen geçirilen süreler dikkate alınır. Kıdem belirlenmesinde önceki mesleklerde geçirilen süreler dikkate alınmaz. Yönetmeliğin 30 uncu maddesine göre sertifika düzeyi yükselmiş iç denetçiler, her halde kıdemli sayılır.

(2) Üç yıldan daha uzun süre iç denetim birimi başkanlığı yapmış iç denetçi, başkanlık görevinden sonra, iç denetim biriminde en kıdemli sayılır. İç denetim biriminde birden fazla başkanlık yapmış iç denetçi bulunması halinde, daha uzun süre başkanlık yapan idaresinde daha kıdemli sayılır.

(3) Bu maddeye aykırı olmamak üzere, kıdemlerin belirlenmesine ilişkin diğer esaslar idarelerin iç denetim yönergelerinde belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Teknik ve Uzman Personel Çalıştırılması

Teknik ve uzman personel görevlendirilmesi

MADDE 17 – (1) İç denetim birimlerinde, özellikli alanlarda yapılacak denetim faaliyetleri kapsamında idare içinden ya da diğer idarelerden teknik veya uzman personel geçici süreli görevlendirilebilir.

(2) İdare içinden teknik veya uzman personel çalıştırılmasının gerekli olması halinde, iç denetim birimi tarafından üst yöneticiden gerekçeli bir onay alınır. Alınan bu onay uyarınca ilgili birimlerden uygun personelin görevlendirilmesi talep edilir.

(3) İdare dışından teknik personel çalıştırılmasının gerekli olması halinde ilgili üst yönetici, ihtiyacın

mahiyetini belirterek diğer idareden teknik personel görevlendirilmesi talebinde bulunur, durum bir yazı ile Kurula da en geç 10 iş günü içinde bildirilir. Teknik personel talep edilen idare en geç on iş günü içinde, ihtiyacı karşılayacak sayıda teknik personeli talepte bulunan idarede görevlendirir.

(4) Teknik personel görevlendirilmesi talebi ilgili idarelerce öncelikle karşılanır. Görevlendirmenin mümkün olmadığı haller, gerekçesiyle birlikte talepte bulunan idareye bildirilir. Talebi karşılanmayan idare, durumu alınan cevaplarla birlikte en geç 10 iş günü içinde Kurula bildirir.

(5) Teknik veya uzman personelin memuriyet mahalli dışında görevlendirilmesi halinde harcırahı, görevlendirildiği idare bütçesinden ödenir.

Teknik ve uzman personelin yapabileceği işler

MADDE 18 – (1) İç denetçiler, idare içinden veya dışından görevlendirilen teknik veya uzman personelden yardım alabilirler.

(2) Teknik veya uzman personele müstakilen denetim görevi verilemez. Bunlar, iç denetçilerle birlikte sadece çalışma kâğıtlarını paraflayabilirler.

(3) Teknik veya uzman personel çalıştırılması halinde bu durum, ilgili nihai denetim raporunda belirtilir.

YEDİNCİ BÖLÜM **Sertifikaların Kullanımı**

Mesleki yeterliliğin sürekli hale getirilmesi

MADDE 19 – (1) Sertifika sahibi iç denetçi adayları ile belli bir süre iç denetçilik yaptıktan sonra başka görevlere atanalar, mesleki yeterliliklerini sürekli hale getirmekle yükümlüdürler.

Yetkinlik kriterleri

MADDE 20 – (1) Sertifika sahibi iç denetçi adayları ile belli bir süre iç denetçilik yaptıktan sonra başka görevlere atanalar, sertifikayı aldıkları veya iç denetçilik görevinden ayrıldıkları tarihten itibaren üç yıl geçtikten sonra iç denetçi kadrolarına atanamazlar. Ancak üç yılın bitiminden sonra izleyen her yıl için, İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (b) bölümündeki eğitim konularında yıllık en az 30 saat eğitim aldıklarını Kurula bildirmeleri durumunda, sertifikaları kullanılabilir hale gelir ve 6 ncı ve 7 nci maddelerdeki esaslara uyulması şartıyla iç denetçi kadrolarına atanabilirler.

(2) Eğitimlere katılım durumu, eğitim sertifikası veya katılım belgesi ile kanıtlanır.

(3) Kurul, birinci fıkradaki kişilerin sertifikalarının geçerliliğini takip eder ve bunları resmi internet sitesinden duyurur.

(4) İdareler, sertifika sahibi iç denetçi adayları veya belli bir süre iç denetçilik yaptıktan sonra başka görevlere atanalar arasından iç denetçi kadrolarına atama yapmadan önce, ilgililerin sertifikalarının kullanılabilirliğini Kuruldan teyit ettirirler.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Sertifika Derecesinin Düşürülmesi ve Sertifikanın İptali

İhbar ve şikâyetlerin incelenmesi

MADDE 21 – (1) Sertifika derecesinin düşürülmesi ile sertifikanın iptalini gerektiren hallerden birisine yönelik ilgili kişi, idare veya mercilerden Kurula intikal ettirilen bilgi, belge ve raporlar, ivedilikle Kurul gündemine

alınır.

(2) Sertifika derecesinin düşürülmesi ile sertifikanın iptalini gerektiren hallerden birisine yönelik ihbar ve şikâyetin doğrudan Kurula yapılması halinde, Kurul, ilgili idareden konunun incelenmesini ister. Üst yönetici kıdemli bir iç denetçiye iddiaları inceletir. İdaresinde kıdemli bir iç denetçinin bulunmaması halinde üst yöneticinin talebi üzerine Kurul, değişik idare iç denetçilerinden oluşan iki kişilik bir ekip marifetiyle iddiaları inceletir.

(3) Sertifika derecesinin düşürülmesi ile sertifikanın iptalini gerektiren hallerden birisine yönelik ihbar ve şikâyetin doğrudan ilgili idareye yapılması ya da iç denetçinin durumunun resen incelenmesine ilgili üst yönetici tarafından karar verilmesi halinde, üst yönetici, kıdemli bir iç denetçiye iddiaları inceletir. İdaresinde kıdemli bir iç denetçinin bulunmaması halinde üst yöneticinin talebi üzerine Kurul, değişik idare iç denetçilerinden oluşan iki kişilik bir ekip marifetiyle iddiaları inceletir.

(4) Üçüncü fıkraya göre yapılan inceleme sonucunda düzenlenen raporun yetersiz görülmesi halinde Kurul, değişik idare iç denetçilerinden oluşan iki kişilik bir ekip marifetiyle iddiaların yeniden incelenmesine karar verebilir.

(5) Kanunun 65 inci maddesi uyarınca sertifika almış iç denetçi adayları ile belli bir süre iç denetçilik yaptıktan sonra başka görevlere atanarlara ilişkin, sertifika derecesinin düşürülmesi ile sertifikanın iptalini gerektiren hallerden birisine yönelik ihbar ve şikâyetlere konu hususlar, bunların mevcut görev ve kıdemini gözeterek atamaya yetkili amir tarafından inceletilir.

(6) Bu maddeye göre yapılacak incelemeler en geç 2 ay içinde tamamlanır ve düzenlenen raporlar, ilgili idare veya görevlendirilen iç denetçi ekibi tarafından Kurula gönderilir.

(7) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesi kapsamında kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile Devlet memurluğundan çıkarma cezası almış olanlardan cezası kesinleşenler için ayrıca inceleme raporu talep edilmez. Bu durumda Kurul disiplin cezası almış olanların durumu hakkında ayrıntılı bilgiyi doğrudan ilgilinin idaresinden yazılı olarak ister.

Sertifika derecesinin düşürülmesini gerektiren durumlar

MADDE 22 – (1) Sertifika derecesi, ikinci fıkradaki durumların gerçekleştiğinin tespit edilmesi ve 21 inci madde uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan raporun Kurul tarafından görüşülüp karara bağlanmasıyla bir kademe düşürülür.

(2) Sertifika derecesinin düşürülmesini gerektiren haller şunlardır:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinde yer alan kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının kesinleşmesi.

b) İç denetim mevzuatının gerekleri ile mesleki özen ve dikkatin gösterilmesi yönünde ilgisine göre üst yönetici veya iç denetim birimi başkanı tarafından yazılı olarak en az 2 defa uyarılmasına rağmen kasıtlı olarak bu tutumun sürdürülmesi.

c) Profesyonel mesleki yargıyı zedeleyebilecek düzeyde bir menfaatin kabul edilmesi.

c) Görev dolayısıyla elde edilen bilgilerin kişisel menfaatler için veya hukuksal olarak ya da idareye zarar verebilecek tarzda kullanılması.

d) Sertifika derecelendirme formlarının gerçeğe aykırı düzenlenmesi.

(3) A-1 sertifika düzeyine sahip bir iç denetçinin, sertifika derecesinin düşürülmesini gerektirecek bir fiili işlediği belirlendiğinde, ilgilinin sertifika derecelendirme dönemi 3 yıl uzatılır.

(4) Sertifika derecesinin düşürülmesine ilişkin Kurul Kararı gerekçesiyle birlikte ilgili iç denetçiye ve bağlı

olduğu idareye yazılı olarak bildirilir.

Sertifika iptalini gerektiren durumlar

MADDE 23 – (1) Sertifika, ikinci fıkradaki durumların gerekleştiiğinin tespit edilmesi ve 21 inci madde uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan raporun Kurul tarafından görüşülüp karara bağlanmasıyla iptal edilir.

(2) Sertifikanın iptalini gerektiren haller şunlardır:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinde yer alan Devlet memurluğundan çıkarma cezasının kesinleşmesi.

b) Üç yıllık bir dönemde ikinci kez sertifika derecesinin düşürülmesini gerektiren bir fiilin işlenmesi.

(3) Kesinleşmiş yargı kararlarıyla hapis cezasına mahkûm edilen iç denetçilerin sertifikaları, ayrıca inceleme raporu talep edilmeksizin, iptal edilir. Bu kapsamda sertifika iptaline karar verilebilmesi için, hapis cezasına konu fiilin aynı zamanda sertifikanın iptalini gerektiren hallerden birisine yönelik aykırılık teşkil etmesi gerekir.

(4) Sertifikanın iptal edilmesine ilişkin Kurul Kararı gerekçesiyle birlikte ilgili iç denetçiye ve bağılı olduğu idareye yazılı olarak bildirilir. Sertifikası iptal edilenlerin iç denetçilik görev ve yetkisi sona erer ve bunlar eski görevlerine atanırlar.

Sertifikanın iade edilmesi

MADDE 24 – (1) Sertifikasının iptaline veya sertifika derecesinin düşürülmesine ilişkin Kurul Kararı kendisine tebliğ edilen iç denetçiler, 15 gün içinde elden veya posta yoluyla sertifikalarını Kurula göndermek zorundadır. Ayrıca, sertifika iptaline ilişkin bilgiler Kurulun resmi internet sitesinde kamuoyuna duyurulur.

DOKUZUNCU BÖLÜM **İ Denetçi Aday Belirleme Sınavı**

İ denetçi aday belirleme sınavı başvuru şartları

MADDE 25 – (1) İ denetçi aday belirleme sınavı başvurularında, İ Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinin 6 ncı maddesiyle belirlenen başvuru şartları yanında aşağıdaki hususlara da uyulacaktır:

a) Kanun kapsamında yer alan kamu idarelerinde, mesleğe yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alındıktan sonra yapılan yeterlik sınavında başarı göstermek kaydıyla; denetçi, müfettiş, kontrolör, murakıp veya denetmen olarak görev yapan denetim elemanları yardımcılık/stajyerlik dönemleri de dahil olmak üzere sınavın son başvuru tarihi itibarıyla beş yılı tamamladıkları takdirde aday belirleme sınavına katılabilirler.

b) Yardımcılık/stajyerlik dönemlerinden sonra yeterlilik sınavlarında başarı gösteremeyerek başka kadrolara atanmış olan denetim elemanlarının burada geçirmiş oldukları süreler, beş yıllık süre hesabında dikkate alınmaz. Yardımcılık döneminde yeterlik sınavına girmeden, mesleğe giriş sınavıyla girilen ve yardımcılık dönemi sonunda yeterlik sınavına tabi olan başka bir mesleğe atanmaların yardımcılıkta geçen süreleri ise dikkate alınır.

c) Özel kanunları uyarınca, mesleğe yarışma sınavına tabi tutulmadan giren veyahut yeterlik sınavına girmeden denetçi, müfettiş, kontrolör, murakıp ya da denetmen kadrolarına atanmalar, bu meslekler için sonradan giriş ve yeterlilik sınavı şartları getirilmiş olsa dahi aday belirleme sınavına katılamazlar.

) Kanuna tabi kamu idarelerinde, uzman yardımcılığında geçen süreler dahil olmak üzere, mesleğe yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alındıktan sonra yapılan yeterlik sınavında başarı göstermek kaydıyla uzman olarak sınavın son başvuru tarihi itibarıyla en az sekiz yıl çalışanlar aday belirleme sınavına katılabilirler.

d) Bu şekilde atanmalar dışında, kamu idarelerinde uzman, eğitim uzmanı, sivil savunma uzmanı gibi

kadrolarda görev yapanların bu unvanlarda geçirdikleri süreler sekiz yıllık süre hesabında dikkate alınmaz.

e) Yardımcılık dönemlerinden sonra yeterlilik sınavlarında başarı gösteremeyerek başka kadrolara atanmış olanların yardımcılıkta geçirmiş oldukları süreler sekiz yıllık süre hesabında dikkate alınmaz. Yardımcılık döneminde yeterlik sınavına girmeden, mesleğe giriş sınavıyla girilen ve yardımcılık dönemi sonunda yeterlik sınavına tabi olan başka bir mesleğe atananların yardımcılıkta geçen süreleri ise dikkate alınır.

f) Uzmanlıkta sekiz yılını doldurmadan diğer kamu idarelerinde uzman yardımcılığı, uzman, daire başkanlığı veya eşdeğer yahut daha üst başka bir göreve naklen atananların eski ve yeni görev süreleri sekiz yıllık süre hesabında birlikte dikkate alınır. Ancak, geçiş yapılan uzman yardımcılığında geçirilen sürenin dikkate alınması için bu meslekte yeterlilik sınavının başarılmış olması şarttır.

g) Özel kanunları uyarınca, mesleğe yarışma sınavına tabi tutulmadan giren veyahut yeterlik sınavına girmeden doğrudan uzman olarak atananlar, bu meslekler için sonradan giriş ve yeterlilik sınavı şartları getirilmiş olsa dahi aday belirleme sınavına katılamazlar.

ğ) Kanuna tabi idarelerde, araştırma görevliliğinde geçen süreler dahil olmak üzere, doktora unvanını almış öğretim elemanı olarak sınavın son başvuru tarihi itibarıyla en az sekiz yıl çalışmış olanlar aday belirleme sınavına katılabilirler. Araştırma görevlisi olarak görev yapmadan doktora dışarıdan tamamlamak aday belirleme sınavına girebilmek için tek başına yeterli değildir.

h) Doktora unvanını almakla beraber araştırma görevlisi kadrosunda sekiz yılını doldurmamış veya sekiz yıl araştırma görevlisi olarak çalışmış olmasına rağmen doktorasını tamamlamayanlar aday belirleme sınavına katılamazlar.

ı) Kanuna tabi kamu idarelerinde, müdür (okul müdürü dahil) ve daha üst unvanlarda sınavın son başvuru tarihi itibarıyla en az sekiz yıl çalışmış olanlar aday belirleme sınavına katılabilirler.

i) Müdür yardımcılığında geçirilen süreler sekiz yıllık süre hesabında dikkate alınmaz.

j) Müdür ve daha üst kadrolara vekâleten atanmış olanların vekâleten görev yaptıkları süre, daha sonra aynı kadroya asaleten atanmış olmak kaydıyla, sekiz yıllık süre hesabında dikkate alınır. Tedviren ya da geçici görevlendirme şeklinde yürütülen hizmet süreleri sekiz yıllık süre hesabında dikkate alınmaz.

k) Hâkim, savcı, kaymakam, Dışişleri Bakanlığı meslek memurluğu, hukuk müşaviri, müşavir hazine avukatı, hazine avukatı, avukat, doktor, eczacı, diş hekimi, veteriner, mühendis ve muvazzaf subaylık ile komiserlik ve üzeri görevlerde sekiz yıl çalışmış olanlar aday belirleme sınavına katılabilirler.

l) Fakültelerin; İnşaat Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Jeoloji Mühendisliği, Çevre Mühendisliği, Haberleşme Mühendisliği, Ziraat Mühendisliği, Gıda Mühendisliği, Orman Mühendisliği, Metalurji ve Malzeme Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği, Yazılım Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği, Haberleşme Mühendisliği, Matematik Mühendisliği, Kontrol ve Sistem Mühendisliği bölümlerinden mezun olan ve idarelerin ana hizmet, danışma ve denetim birimleri veya taşra teşkilatlarında çalışan mühendisler aday belirleme sınavına katılabilirler.

m) Öğretmen olarak belli bir süre görev yürüttükten sonra yükselme sınavları sonucunda okul müdürü pozisyonunda çalışan ve bu durumunu hizmet belgesiyle tevsik edenler aday belirleme sınavına katılabilirler.

n) Yukarıda belirtilen mesleklerde geçirilen dönem içerisinde olmak kaydıyla, (*muvazzaf askerlikte geçen süreler hariç*) aylıksız izinde geçen süreler ve sıhhi izinlerin toplamda altı aydan fazla olan kısmı yapılacak süre hesaplamalarında dikkate alınmaz.

o) Daha önce kamu idareleri bünyesinde görev yapmakta iken istifa etmiş olanlar ile çekilmiş sayılanların yukarıda belirtilen mesleklerde geçirdikleri sürelerin dikkate alınabilmesi için en geç sınav başvuru tarihi itibarıyla devlet memurluğuna dönmüş olmaları gerekmektedir.

ö) Anılan mesleklerde, sözleşmeli personel (*kadro karşılığı olanlar dahil*) ve işçi statüsünde çalışmak suretiyle geçirilen süreler de bu kapsama dahildir. Sözleşmeli personel ve işçi statüsünde çalışmakta olanların sertifikaya sahip olmaları, memuriyet kadrolarına atanmada kendilerine ayrıca bir hak sağlamaz.

p) Tabi oldukları personel kanunlarına göre uyarma ve kınama dışında bir disiplin cezası almış olanlardan, cezası kesinleşenler aday belirleme sınavına katılamazlar. Ceza almış olmakla birlikte afla veya ilgili mevzuatı uyarınca cezaları silinmiş olanlar aday belirleme sınavına müracaat edebilirler.

r) Kanunun geçici 5 ve geçici 16 ncı maddelerine istinaden kamu idarelerine atanmış olan iç denetçilerden, 7 nci maddenin birinci fıkrasındaki şartları sağlayanların İç Denetçi Aday Belirleme Sınavına girmelerine gerek bulunmamaktadır. Fakat anılan şartları sağlamayanlar, İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinde aranmakta olan şartları taşımak koşuluyla İç Denetçi Aday Belirleme Sınavına katılabilirler. İç denetçi olarak atanmadan önce çalışmakta oldukları mesleklerine giriş sınavıyla girmiş ve daha sonra yeterlilik sınavını başarıyla tamamlamış olanların iç denetçilikte geçirdikleri süreler beş yıllık süre hesabında dikkate alınır.

s) Geçmişte mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınıp, yapılan yeterlilik sınavında başarı göstermek kaydıyla; bir süre denetim elemanı olarak çalıştıktan sonra uzman, müdür veya daha üstü görevler ya da araştırma görevlisi olarak çalışmaya devam edenlerin hizmetleri aşağıda gösterildiği gibi oransal olarak değerlendirilir. Hesaplamalarda aday belirleme sınavının son başvuru tarihi dikkate alınır ve 1 yıl 365 gün, 1 ay ise 30 gün olarak değerlendirilir. Kesirli günler tama iblağ olunur.

Örnek: Mesleğe yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alındıktan sonra yapılan yeterlilik sınavında başarı göstermek kaydıyla 4 yıl denetim elemanı olarak çalışan bir kişi 5 yıl çalışmış olma şartını karşılamamaktadır. Ancak, 4 yıllık hizmet süresi, denetim elemanları için aranmakta olan 5 yıl şartının % 80'ine tekabül etmektedir. Eğer ilgilinin uzmanlık, araştırma görevliliği, müdür ve daha üst unvanlarda ifa ettiği hizmetler varsa, % 20'lik eksik bölüm bu mesleklerde geçirdiği sürelerden tamamlanabilir. Diğer bir deyişle, 8 yıllık hizmet şartı olan bu mesleklerde %20'lik hizmet şartının karşılanması gerekmektedir. Dolayısıyla, 4 yıl denetim elemanı olarak çalışmış bulunan bir kişi daha sonra 1,6 yıl (8 yıllık sürenin % 20'lik bölümü) uzmanlık, araştırma görevliliği, müdür veya daha üst unvanlarda görev yapmış ise aday belirleme sınavına katılmaya hak kazanacaktır. Örnek hizmet süresi hesaplamaları aşağıda yer almaktadır:

<i>Denetim elemanlığı</i>	<i>%</i>	<i>Uzman, müdür ve daha üst unvanlar ile araştırma görevliliği</i>	<i>%</i>	<i>Toplam hizmet süresi</i>
3 yıl	60	3,2 yıl = 3 yıl 2 ay 13 gün	40	6,2 yıl = 6 yıl 2 ay 13 gün
3,5 yıl	70	2,4 yıl = 2 yıl 4 ay 26 gün	30	5,9 yıl = 5 yıl 10 ay 29 gün
4 yıl	80	1,6 yıl = 1 yıl 7 ay 9 gün	20	5,6 yıl = 5 yıl 7 ay 9 gün
4,5 yıl	90	0,8 yıl = 9 ay + 22 gün	10	5,3 yıl = 5 yıl 3 ay 20 gün

ş) Geçmişte mesleğe yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınıp yapılan yeterlilik sınavında başarı göstermek kaydıyla bir süre uzman olarak ya da müdür veya daha üst unvanlar ile araştırma görevliliğinde çalıştıktan sonra denetim elemanlığına geçiş yapmış olanların hizmetleri aşağıda gösterildiği gibi oransal olarak değerlendirilir. Hesaplamalarda aday belirleme sınavının son başvuru tarihi dikkate alınır ve 1 yıl 365 gün, 1 ay ise 30 gün olarak değerlendirilir. Kesirli günler tama iblağ olunur.

Örnek: Mesleğe yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alındıktan sonra yapılan yeterlilik sınavında başarı göstermek kaydıyla 6 yıl uzman olarak çalışan bir kişi 8 yıl çalışmış olma şartını karşılamamaktadır. 6 yıllık hizmet süresi, aranmakta olan 8 yıl şartının % 75'ine tekabül etmektedir. Eğer ilgilinin denetim elemanlığında ifa ettiği hizmetler varsa, % 25'lik eksik bölüm bu meslekte geçirdiği sürelerden tamamlanacaktır. Dolayısıyla, 6 yıl uzman olarak çalışmış bulunan bir kişi daha sonra 1,25 yıl (5 yıllık sürenin % 25'lik bölümü) denetim elemanı olarak görev yapmış ise aday belirleme sınavına katılmaya hak kazanacaktır. Örnek hizmet süresi hesaplamaları aşağıda yer almaktadır:

<i>Uzman, müdür ve daha üst unvanlar ile araştırma görevliliği</i>	<i>%</i>	<i>Denetim elemanlığı</i>	<i>%</i>	<i>Toplam hizmet süresi</i>
3 yıl	37,5	3,125 yıl = 3 yıl 1 ay 16 gün	62,5	6,125 yıl = 6 yıl 1 ay 16 gün
3,5 yıl	43,75	2,8125 yıl = 2 yıl 6 ay 17 gün	56,25	6,3125 yıl = 6 yıl 3 ay 25 gün
4 yıl	50	2,5 yıl = 2 yıl 6 ay 3 gün	50	6,5 yıl = 6 yıl 6 ay 3 gün
4,5 yıl	56,25	2,1875 yıl = 2 yıl 2 ay 9 gün	43,75	6,6875 yıl = 6 yıl 8 ay 11 gün
5 yıl	62,5	1,875 yıl = 1 yıl 10 ay 20 gün	37,5	6,875 yıl = 6 yıl 10 ay 20 gün
5,5 yıl	68,75	1,5625 yıl = 1 yıl 6 ay 26 gün	31,25	7,0625 yıl = 7 yıl 23 gün
6 yıl	75	1,25 yıl = 1 yıl 3 ay 2 gün	25	7,25 yıl = 7 yıl 3 ay 2 gün
6,5 yıl	81,25	0,9375 yıl = 11 ay 12 gün	18,75	7,4375 yıl = 7 yıl + 5 ay 10 gün
7 yıl	87,5	0,625 yıl = 7 ay 19 gün	12,5	7,625 yıl = 7 yıl 7 ay 19 gün

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Diğer hususlar

MADDE 26 – (1) Kanun ile öngörülen iç kontrol sisteminin temel unsurunu oluşturan iç denetim faaliyetinin etkin bir şekilde kurulabilmesi ve yürütülebilmesi kamu idarelerinin ve özellikle üst yöneticilerin bu konuda gösterecekleri hassasiyete bağlıdır. İç denetim faaliyetlerinden beklenen yararların sağlanması ve işlemlerin mevzuata uygun olarak yürütülmesi bakımından yukarıda belirtilen düzenlemelere hassasiyetle uyulması ve idarelerce gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğler

MADDE 27 – (1) 8/9/2006 tarihli ve 26283 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Atamalarında Uyulacak Esas ve Usuller Hakkında Tebliğ, 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Atamalarında Uyulacak Esas ve Usuller Hakkında Tebliğ (Sıra No:2), 5/4/2009 tarihli ve 27191 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Adaylarının Belirlenmesinde Uyulacak Esas ve Usuller Hakkında Tebliğ (Sıra No:3) ve 21/5/2011 tarihli ve 27940 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Atamalarında Uyulacak Esas ve Usuller Hakkında 2 Sıra Numaralı Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No:4) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 28 – (1) Bu Genel Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29 – (1) Bu Genel Tebliğ hükümlerini Kurul yürütür.